

Nebát se a nenaletět

PLÁNOVANÝ PŘEVRAŤ V NĚMECKU

Konspirace a dezinformace inspirují podobné nálady
a činy také v České republice

Připravil Krizový informační tým
Ministerstva vnitra České republiky

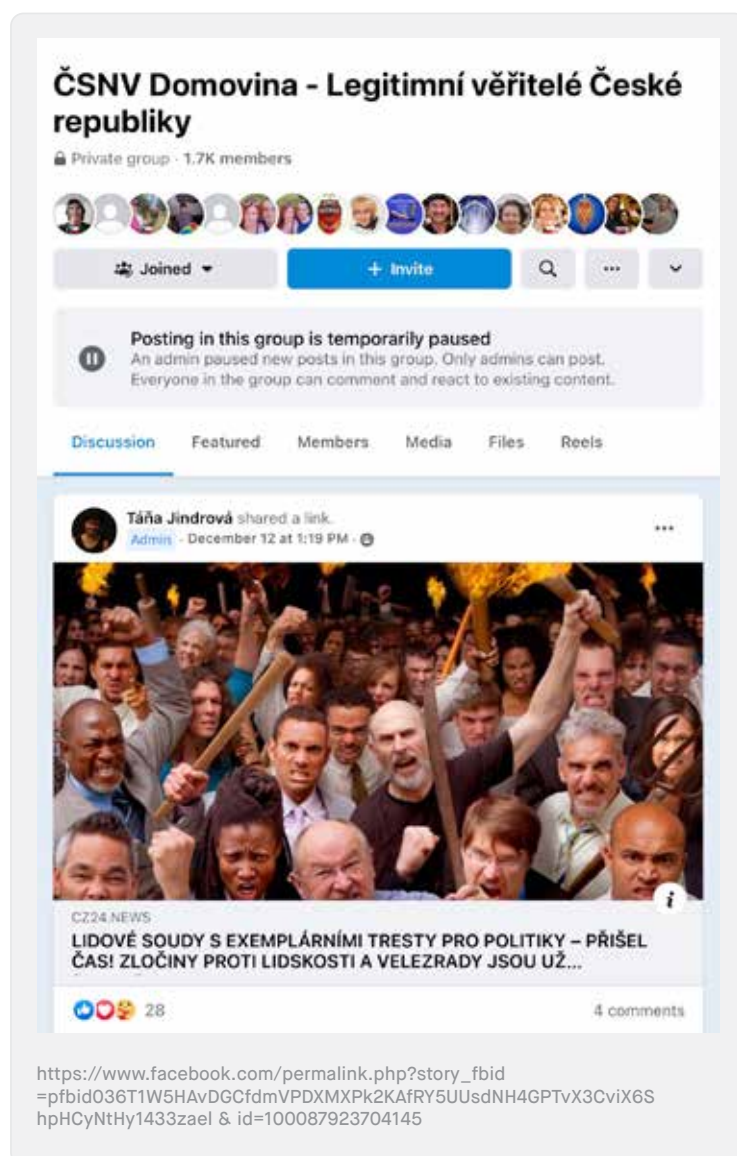
Aktualizováno 16. 12. 2022

Shrnutí

V Německu začátkem prosince 2022 překazila policie pokus dobře organizované skupiny provést státní převrat. Tzv. Říšští občané jsou příkladem, kam až může dojít víra v protisystémové konspirační teorie.

Fenomén konspiračně laděných protisystémových skupin se vyskytuje po celém světě. Často je spojen s šířením dezinformačních narativů a na popularitě nabyl i za pandemie COVID-19. V USA je známá především politická konspirační teorie QAnon, v České republice bychom našli shodné rysy u skupiny Společenství legitimních věřitelů České republiky, tzv. Občanského parlamentu nebo lidí sdružujících se kolem osoby Ladislava Vrabely.

Šíření konspirací může být nebezpečné. **Pokud příznivci odmítají uznat právní systém demokratického státu, ve kterém žijí, může je to vést k přesvědčení, že mohou odporovat legitimnímu systému i násilím.** Přestože obdobná hnutí prozatím nemají potenciál skutečně ohrozit silná státní zřízení zemí euroatlantického prostoru, jejich vysoce manipulativní charakter může vést k páchání teroristických činů i jiné násilné trestné činnosti.

Co je obsahem konspiračních teorií

QAnon

Po prezidentských volbách v USA v roce 2021 vtrhl dav do budovy Amerického Kongresu. Hlavním důvodem bylo zpochybnění výsledků prezidentských voleb. Vyšetřování ukázalo, že někteří výtržníci byli vyznavači konspirační teorie QAnon. Ti věří, že Spojené státy jsou ovládány satanistickými pedofilními elitami a bývalý prezident Donald Trump měl tajný plán na jejich odstranění. Teorie se původně omezovala na USA, později se ale začala celosvětově šířit. Hnutí se vyznačuje silnou nedůvěrou ve stát a jeho instituce, a jak ukázal incident z ledna 2021, **jeho členové mají potenciál se radikalizovat a provádět i organizované útoky proti veřejným činitelům a státním institucím.**

Říšští občané

V prvním prosincovém týdnu 2022 provedly německé bezpečnostní složky rozsáhlé razie proti skupině, která plánovala v Německu násilný státní převrat a nastolení režimu podobného tomu z roku 1871.

Někteří členové skupiny patřili k tzv. *Říšským občanům*, kteří zpochybňují legitimitu režimu v Německu, tvrdí, že postupně začíná být ovládáno milióny migrantů. Průkazná je také inspirace teorií QAnon. Další vazby jsou na spirituálně ezoterické spolky a na tzv. Jinak smýšlející (*Querdenber*), tedy hnutí založené za pandemie COVID-19, které odmítalo veškerá pandemická opatření vyhlášená státem a pořádalo proti nim demonstrace.

Hlavní myšlenkou hnutí je přesvědčení, že dnešní Německo není suverénním státem a je ovládáno židovskými elitami, které se snaží rozpoutat válku. Ideologie má antisemitské,

rasistické, ultrapravicové a silně antisystémové rysy. Členové se pokusili také o kontakt se zástupci Ruské federace, kteří jim měli napomoci ke svržení vlády a nastolení nového pořádku.

Zajímavým aspektem tohoto případu je především velikost skupiny, která **podle německých služeb sdružovala až 21 tisíc členů**, dále pak zapojení vyšších společenských vrstev i přímo pracovníků státní správy, (*šlechticů, soudců, politiků i vojáků*), a dobrá vnitřní organizace i schopnost dlouhé spolupráce.

<https://www.instagram.com/p/CcBpPFVs8Qb/>

Společenství legitimních věřitelů České republiky

Takové konspirační teorie mají své obdoby i v České republice. Společenství legitimních věřitelů České republiky (SLVČR) je skupina lidí, podle které **rozdělení ČSFR proběhlo nelegálně a Česká republika je ve skutečnosti firmou zaregistrovanou ve Velké Británii**. Podle nich tedy obyvatelé tedy nemají povinnost se jakkoli podřizovat moci státu. V důsledku toho vyzývají k rozvázá-

ní vztahu s „korporací Česká republika“ a nerespektování orgánů výkonu státní moci. **V pořádku je občanská neposlušnost, nerespektování rozhodnutí soudu nebo odmítání platit daně.**

Ačkoli SLVČR neuznávají stát a jeho instituce, nebrání jim to ve využívání veřejných služeb jako pošty, zdravotní péče či městské hromadné dopravy, zároveň se nikterak nevyjadřují k (ne)legitimitě jiných států. V ČR existují i další podobná hnutí, ale SLVČR jsou z nich nejvýraznější.

Kdo a proč konspirační teorii vytvořil a kdo ji šíří

Teorie QAnon vznikla v komunitě anonymního internetového fóra 4chan. Takové prostředí umožňuje podobným teoriím se šířit a přispívá i k radikalizaci jejich příznivců. **Jak u QAnon, tak i v případě Říšských občanů se jednalo a jedná především o starší osamělé a sociálně izolované muže.** Tento rys je společný pro většinu hnutí inspirovaných touto konspirační teorií.

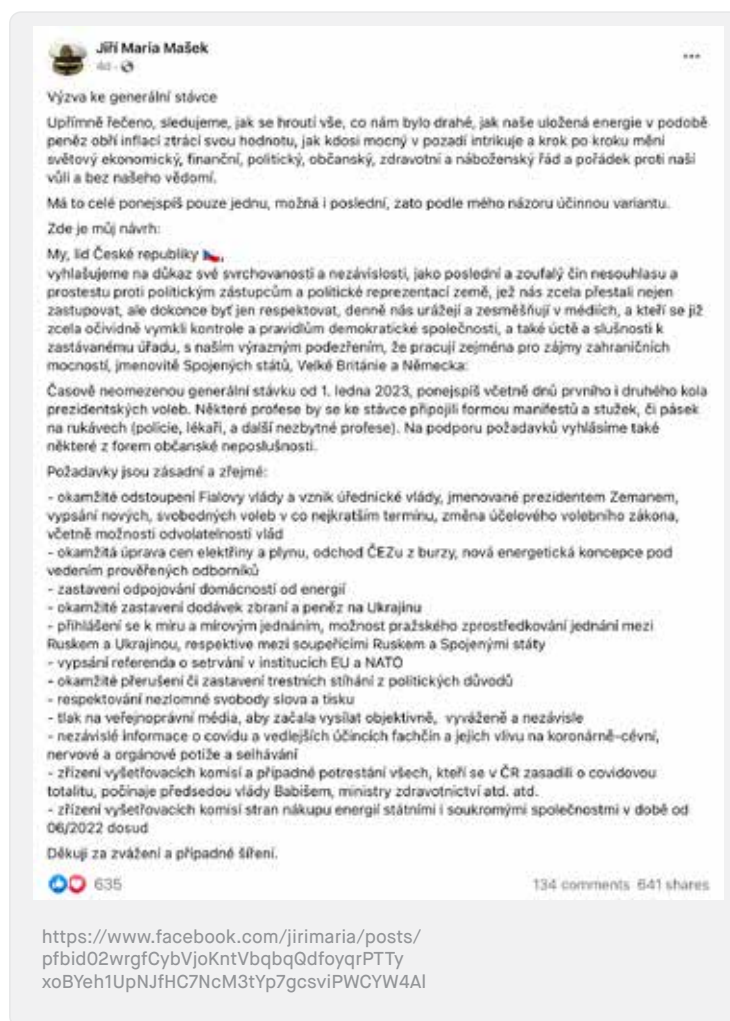
Lidi podporující antisystémové konspirační teorie lze rozdělit do tří kategorií.

1. **Lidé, kteří se dostali do tíživé finanční situace** a hledají rychlé řešení svých problémů. Jejich motivace je primárně ekonomická.
2. **Lidé s protivládní či protistátní orientací**, jejichž motivace je především ideologická.
3. **Nejrůznější podvodníci**, kteří se snaží vydělat na lidské naivitě a důvěřivosti.

Jakými způsoby se teorie šíří

Konspirační teorie se typicky šíří na sociálních sítích, internetových fórech, v anonymních internetových komunitách či prostřednictvím řetězových e-mailů, ale samozřejmě i běžným osobním kontaktem. **Provázanost kanálů ale také šířitelů s dezinformační komunitou není náhodná.** Jsou to právě dezinformace, které mají za cíl hledat a zneužívat slabiny občanské společnosti a usilovat tak o její postupný rozklad. V zájmu cizích vlivových informačních operací je právě narušení fungování současného společenského systému. V rámci hybridní války se jedná o první krok oslabení a rozkladu společnosti před případným nasazením jiných prostředků pro zlomení vůle protivníka.

Konspirační teorie se tak často vyskytují ve skupinách na sociálních sítích, které se zaměřují na ezoterismus, odmítání proticovidových opatření či prosazující prokremelské narativy. Ty totiž často nabízejí alternativní společensko-politický systém, který by nahradil ten současný Západní, který dle členů těchto komunit ztělesňuje vše špatné, dekadentní a ne-přirozené.

V současné době je jednou z nejnápadnějších postav české dezinformační scény Ladislav Vrabel, jehož *Česká republika na 1. místě* má ve svých požadavcích mimo jiné předání státní moci vládě odborníků do vypsaní dalších mimořádných voleb. Osoby i ideologie spojené s působením Vrabela jsou v souladu s tezemi propagandy Kremlu. Netají se také vystupováním proti očkování a dalším opatřením proti šíření COVID-19. Styčných bodů s Říšskými občany i jinými konspiračními hnutími je tedy hned několik. **V českém kontextu ale na rozdíl od výše zmíněných nikdy nedošlo ke sjednocenému a organizovanému postupu takových skupin, ve kterých panuje chaos a neshody různých vůdčích osobností, které mají různé zájmy.**

The image shows a screenshot of a Facebook post by user 'Lada Vrabel'. The post contains a text message and a link to a news article. The news article is from CNN Prima NEWS, dated December 12, 2022, at 17:26. The article title is 'Z budovy úřadu práce v Praze měla vyskočit klientka. Zanechala po sobě dopis na rozloučenou'. The article topic is 'Praha' and 'Václav Janata'. The URL of the article is provided at the bottom of the screenshot.

Lada Vrabel
3d · 🌐

V září jsme Vám na Václavském náměstí nabídli možnost slušně odejít. Navrhli jsme odborné návrhy na snížení cen energií a řešení ekonomické krize, navrhli jsme vlastenecké odborníky, kteří mohli Českou republiku zachránit.

Vy jste neodešli, nezačali jste hledat řešení pro české občany a místo toho štvete válku proti Rusku. Okamžitě udělejte opatření, která ty lidi zachrání před pádem na ekonomické dno, protože jinak si pro Vás lidi přijdou. A to se Vám nebude líbit. A policie vás chránit nebude. Nikdo vás nakonec chránit nebude. Nikdo nebude chránit tyranu, který pracuje pro cizí proti vlastním.

CNN Prima NEWS **ŽIVÉ** **MENU**

Nehoda na Křivoklátě. Malé dítě se zřítilo ze zdi, letěl pro něj vrtulník

Z budovy úřadu práce v Praze měla vyskočit klientka. Zanechala po sobě dopis na rozloučenou

Téma: Praha · Václav Janata ·

CNN Prima NEWS · 12. prosince 2022 17:26

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid036T1W5HAvDGCfdmVPDXMXPk2KAfRY5UUsdNH4GPTvX3CviX6ShpHCyNtHy1433zael & id=100087923704145

Proč je to nebezpečné

Konspirační antisystémové teorie, a konspirační a dezinformační narativy mají potenciál **získávat si podporu lidí, kteří jsou v těžké životní situaci, ze které nevidí žádné východisko a kdy nevěří, že jim stát může pomoci.** Další skupinou jsou lidé, kteří nedokáží najít místo ve společnosti a cítí se být od ní izolovaní.

AllatRa apod.. takže za mně jediná cesta je Lojza Hlásenský s jeho návrhem inteligentního a legálního odboje a prohlášení o neplatnosti vlády, která porušuje ústavu, dle ústavy na to máme právo od lokálních malých měst a obcí postupně vyhlásit neposlušnost vládě a nové volby.. jiná cesta není podle mně.. konec hlášení... Odpovídalo by to záměru globalistů uspořádat další krvavý Majdan a převrat za fialovo mužiky už je dávno připravena nová NWO loutková vláda než sjednotí národy do jedné sekty WEF či TS a dosadí na trůn Antikrista - spasitele falešného a jediného vůdce— to je sionistický sabatiánský plán...hrůza...

<https://www.facebook.com/photo?fbid=134725399385295&set=a.120503414140827>

Ačkoli donedávna bylo jen těžko představitelné, že by podobné pokusy o odstranění demokratického systému a jeho nahrazení režimem autoritářským byly ve vyspělých a stabilních demokraciích, jakými jsou Spojené státy, Německo nebo Česká republika úspěšné, existence a míra aktivity výše uvedených skupin naznačuje rostoucí míru tohoto rizika. Individuálně pod vlivem ideologií, extrémních konspirací či dezinformací, nebo i skupinově v rámci své komunity, se mohou **stoupenci těchto skupin radikalizovat a páchat tak různý druh trestné činnosti, a to včetně násilných teroristických činů.** Státní převrat se

většinou neobejde bez toho, aniž by umírali lidé, a toho si podle vlastních slov byli němečtí pučisté velmi dobře vědomi. V USA jsou zase známé případy osamělých střelců, kteří se radikalizovali právě na anonymních fórech jako je 4chan.

Další kontext

Situace na české dezinformační scéně

Dezinformace jsou dnes vládou a alespoň částí společnosti chápány jako problém, který je třeba řešit. Je to proto, že se jedná o úmyslné šíření lživých, nebo hrubě zavádějících informací s cílem manipulace skupiny lidí, na kterou jsou zaměřeny. **Jejich cílem je hloubení příkopů, radikalizace a rozklad společnosti, a v důsledku toho změna režimu.**

Škodlivost dezinformací spočívá právě v tom, že pracují s principy, které odporují přirozenému šíření informací ve smyslu svobody slova. Do České republiky proudí různými způsoby, jsou vytvářeny a šířeny organizovanými skupinami, využívají emocionálních reakcí a zkratkovitého myšlení adresátů, cílí na zranitelnou část společnosti, a díky moderním technologiím a algoritmům sociálních sítí mají potenciál bujet, rozšiřovat se a přelévat i mimo uzavřené komunity.

Z hlediska informačního působení autoritářských států se lze v ČR nejvíce setkat s propagandou RF. Její působení se odráží nejen v přebírání podobných témat a shodně nastaveného diskursu, ale i v přímém přebírání propagandy z oficiálních kanálů RF.

Dezinformace se v českém informačním prostředí nejsilněji šíří prostřednictvím čtyř kanálů:

1. kvazi-mediálních webů,
2. sociálních sítí (*především Facebooku, ale dále také Twitteru, Telegramu, TikToku, Vkontakte či YouTube*),
3. prostřednictvím řetězových e mailů,
4. v internetových diskuzích na velkých zpravodajských serverech.

Jak na boj s dezinformacemi

Prvním krokem je rozpoznání, že se jedná o problém, který je ve společnosti přítomný. Je třeba tuto problematiku dobře prozkoumat a popsat a vytrvale se snažit rozšiřovat o ní povědomí u široké veřejnosti.

Tento krok učinila Česká republika schválením *Auditu národní bezpečnosti* a navazujícího *Akčního plánu* v roce 2016, schválením *Národní strategie čelení hybridnímu působení* a naavazujícího *Akčního plánu* v roce 2021 a vypracováním *Analýzy připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně* v roce 2022. Od ledna 2017 funguje na Ministerstvu vnitra **Centrum proti hybridním hrozbám**, které monitoruje dezinformace s dopadem na vnitřní bezpečnost.

V rámci Armády České republiky bylo zřízeno **Velitelství kybernetických sil a informačních operací**, které se věnuje hrozbám v informačním prostoru z pohledu obrany. Dezinformacím se v rámci své působnosti věnují také zpravodajské služby. Odborná pracovní skupina pro čelení hybridnímu působení při Bezpečnostní radě státu se věnuje hybridním hrozbám komplexně a od března 2022 působí jako koordinátor vládní politiky proti dezinformacím a společné strategické komunikace vládní zmocněnec pro oblast médií a dezinformací při Úřadu vlády.

Boj proti dezinformacím je ale celospolečenským úkolem, tedy nejen pro státní správu, ale také pro politiky, osobnosti, neziskové organizace a veřejnoprávní média. V České republice se především díky neziskovému sektoru podařilo alespoň část veřejnosti informovat o hybridních hrozbách včetně těch dezinformačních.

Dalším krokem je zevrubná analýza, pochopení principů, na kterých dezinformace fungují a motivací jejich autorů i šířitelů. V tomto ohledu v České republice vůči veřejnosti velmi dobře působí

think tanky a občanská hnutí, ať už **Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty**, nebo **Čeští elfové**, dále weby jako **manipulatori.cz**, **investigace.cz**, nebo **nfnz.cz**. Ve státní sféře je to pak např. *Centrum proti hybridním hrozbám* na Ministerstvu vnitra ČR či *Velitelství kybernetických sil a informačních operací* Armády ČR či *Bezpečnostní informační služba* prostřednictvím svých výročních zpráv.

Dále je zapotřebí zaujmout správný postup, zabývat se především jádrem problému, **tedy prevencí, nikoli pouhým vyvracením toho, co dezinformace tvrdí**. Jako jeden z účinných nástrojů se tak často uvádí tzv. **strategická komunikace**. Pokud se státu podaří mluvit k občanům jasně, srozumitelně, jednotně, koordinovaně a konzistentně, vysvětlovat své kroky, držet se svých rozhodnutí a tam, kde to jde, být transparentní, pak se logicky posiluje důvěra občanů ve státní instituce, a ti nejsou tolik náchylní podléhat manipulativním informacím.

Dalším způsobem je otevřeně odkrývat taktiku druhé strany, mluvit o tom, jak dezinformace fungují a jakým způsobem nás ovlivňují. Zřídit v České republice systém strategické komunikace státu doporučuje již *Audit národní bezpečnosti* z roku 2016. V roce 2022 se snad podaří předložit vládě *Návrh strategické komunikace státu*, který připravilo Ministerstvo obrany. Mezitím na některých úřadech (Úřad vlády, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo vnitra) již vznikla či vznikají pracoviště strategické komunikace, která se vzájemně koordinují.

Dlouhodobé prokremelské narativy

Dezinformace nejsou pouze aktuálním fenoménem, přestože se v souvislosti s COVID-19 a nyní s válkou na Ukrajině staly konkrétní, hmatatelnou a jasně pojmenovatelnou bezpečnostní hrozbou. **Jakožto informační operace Ruské federace jsou ale dezinformace v našem informačním prostředí přítomné dlouhodobě a sledují v různých obměnách stále tytéž cíle.** Po zevrubném prozkoumání informačního prostoru tak lze zobecnit narativy, které se vždy v daném kontextu halí do nového kabátu, které ale zůstávají v hloubce stejné.

I. Protisystémové narativy

Kvazi-mediální scéna nese boj proti hybridním hrozbám, dezinformacím, trestným činům z nenávisti a ve vybraných případech i terorismu velmi nelibě. **Narativ, který je při komentování podobných státních aktivit šířen, je obvykle prezentován jako boj za svobodu slova a obecně jako boj proti „nespravedlivému“ systému.** Státní aktivity jsou označovány za potlačování svobod a stát je pak vykreslován jako totalitní a srovnáván s předlistopadovou érou popř. nacismem a fašismem. Tento narativ nebývá příliš výrazný, ale objevuje se trvale v souvislosti s celou řadou událostí (*např. vydávání výročních zpráv o extremismu, trestní zločinů z nenávisti*) a institucí (*např. BIS, PČR, CTHH*).

Legitimní a standardní formy boje proti hybridnímu působení jsou kvazi-mediální scénou rámovány jako návrat komunistického režimu, „jediný správný názor“, „cenzura a totalita“ nebo „ideologické školení“. V poslední době se častěji objevují narativy zpochybňující legitimitu voleb, volených zástupců či státních institucí (*bezpečnostních složek, soudů apod.*). Tyto narativy mají za cíl podkopat legitimitu ústavního zřízení České republiky a vyvolat pocit, že participace na demokratickém procesu či zapojení do společenského života nemá smysl.

II. Prokremelské a protizápadní narativy

Prokremelský narativ je charakteristický popisem událostí ve prospěch Ruska a nekritickým šířením pohledu Ruska na konkrétní témata. **V souladu s ruskou propagandou vyzdvihuje Rusko jako nositele „tradičních hodnot“ a „ochránce obyčejných lidí“ v opozici k „dekadentnímu západu“ a „panovačnému Bruselu“, a to zcela v rozporu s faktickým stavem věcí.** Paradoxní je, že Rusko je dlouhodobě paralelně vykreslováno jako oběť agrese západních států a současně jako nezdolná velmoc, která kdyby jen chtěla, pokoří celý svět.

Prokremelský narativ se často doplňuje s protizápadním narativem. Ten je charakteristický akcentováním problémů, kterým čelí západní státy především v souvislosti s procesy tržního hospodářství a liberální demokracie. Součástí protizápadního narativu je silná kritika EU a NATO a jejich obviňování ze zapříčinění různých problémů (např. imigrace, válka apod.). Protizápadní narativ akcentuje „kulturní úpadek“ západní společnosti především v souvislosti s rozšiřováním práv LGBTQIA+ a snižováním dopadů klimatické změny.

III. Protiimigrační narativ

Protiimigrační narativ je stálíci české kvazi-mediální scény minimálně od roku 2015. **Tyto narativy mají nejčastěji charakter posilování negativního sentimentu vůči uprchlíkům, a to jejich démonizací skrze odkazování na jejich „cizost“ a nebezpečí.** Objevuje se poukazování na údajné kriminální incidenty či kulturní / náboženské požadavky a snahu cíleně dominovat západoevropskou kulturu. Na kvazi-mediální scéně trvale vyskytuje systematická produkce článků o kriminálních aktech migrantů, jejich podivném chování a problémech spojených s migrací v evropských státech s cílem budovat negativní obraz migrantů.

Do této kategorie spadá narativ, který kritizuje vládu za to, že údajně nadržuje uprchlíkům na úkor českých občanů, např. skrze vydávání štědrých dávek či poskytování prioritní zdravotní péče apod. Tento narativ jednak představuje záminku pro kritiku vlády a podněcuje šíření předsudečné nenávisti a xenofobie.

IV. Narativ proti tradičním autoritám

Kvazi-mediální scéna dlouhodobě šíří narativy, jejichž cílem je podkopat důvěru v tradiční autority mimo státní správu, tedy veřejnoprávní média, akademické instituce, představitele vědy a vědecké postupy, neziskové organizace apod. Tyto narativy se významně projevovaly během pandemie COVID-19, byť byly přítomny i před tím např. v rámci skupin, které odmítají očkování. Podobně jako u protisystémového narativu se jedná o podkopávání důvěry v nezávislé instituce, které tvoří pilíře demokratické společnosti a tedy v systém společenského uspořádání založený na demokratickém rozhodování, vládě práva, svobodě a rovnosti.

Je třeba zdůraznit, že nebezpečí dezinformačních narativů netkví v kritice vlády a jejích opatření, politik domlouvanych na úrovni EU, nedostatečné transparentnosti rozhodovacího procesu některých institucí či nedostatků liberální demokracie obecně. Konstruktivní kritika a demokratická opozice, stejně tak jako pluralita názorů a možnost výběru mezi několika řešeními jsou nedílnou součástí liberální demokracie. Dezinformační narativy ovšem všechny tyto principy popírají: manipulují s realitou, odvádějí pozornost od skutečných problémů a nabízejí zdánlivě jednoduchá řešení, která jsou v nejlepším případě naprosto nerealistická a v nejhorším případě poškozují zájmy České republiky tím, že sledují zájmy cizí moci.

Vaše dotazy jsme připraveni
zodpovědět na adrese
krit@mvcv.cz